พฤติกรรมความปลอดภัยของคนงานในโรงงาน

ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ชื่อผู้เขียน

นางสาวพีรดา พึ่งพิงพัก

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวรักษ์ ศิวารมย์ ประธานกรรมการ

อาจารย์สามารถ ศรีจำนงค์

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. บุบผา วัฒนาพันธุ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยของคนงานในโรงงาน ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยศึกษาเฉพาะกรณีคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน อะไหล่ประกอบเครื่องยนต์ทั่วไปแห่งหนึ่ง โดยใช้วิธีชาติพันธุ์วรรณาเพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรม ความปลอดภัยของคนงาน การวิเคราะห์นิยามต่อความปลอดภัยในการทำงาน แบบแผนพฤติกรรมความปลอดภัยที่เกิดจากการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล ในบริบทของการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า :

ประการแรก บริบททางกายภาพ ประชากร และวัฒนธรรมของงานอุตสาหกรรม กำหนดวิถีการทำงานของคนงาน คนงานถูกจัดวางตำแหน่งการทำงานและทางสังคมให้มีความ เป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ส่วนในบริบททางประชากร คนงานจัดวางตำแหน่งงานตามเพศ โดย คนงานหญิงถูกกำหนดให้ทำงานที่ใช้ความรู้และทักษะง่ายๆ คนงานซายถูกกำหนดให้ทำงาน ที่ต้องใช้ความรู้และทักษะที่สูงกว่า สำหรับบริบทวัฒนธรรมการทำงานอุตสาหกรรมเป็นเงื่อนไข ให้คนงานทำงานหนักมากขึ้นและยอมรับความเสี่ยงจากการทำงาน เพื่อแลกกับสิ่งจูงใจทาง เศรษฐกิจ

ประการที่สอง คนงานนิยามความหมายต่อความปลอดภัยว่าเป็นความปลอดจาก
อุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นความปลอดภัยที่ขึ้นอยู่กับตัวคนงาน ผู้ที่ต้องป้องกันตนเอง ส่วน
ฝ่ายบริหารนิยามความปลอดภัยจากอุบัติเหตุจากการทำงานว่าหมายถึงหน้าที่และความ
รับผิดชอบของคนงาน สำหรับการนิยามความหมายต่อความปลอดภัยจากการเจ็บป่วยอันเนื่อง
มาจากการทำงานว่าเป็นความปลอดภัยจากการเจ็บป่วยขั้นรุนแรงที่มีผลกระทบต่อการทำงาน
และกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน ฝ่ายบริหารนิยามการเจ็บป่วยจากการทำงานบนพื้นฐาน
องค์ความรู้ทางอาชีวเวชศาสตร์ นอกจากนี้ คนงานยังนิยามต่อความปลอดภัยในการทำงาน
ครอบคลุมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความปลอดภัยทางจิตใจซึ่งแสดงออกในรูป
การประกอบพิธีกรรมเลี้ยงเครื่อง

ประการที่สาม พฤติกรรมเสี่ยงในการทำงานหมายถึงวัฒนธรรมการทำงานที่ขาดมิติ ของความปลอดภัย ฝ่ายบริหารนิยามพฤติกรรมเสี่ยงของคนงานว่าหมายถึง พฤติกรรมการ ทำงาน ที่เกิดจากความตั้งใจที่จะเสี่ยงของคนงาน ผู้ที่ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อความ ปลอดภัยของตนเอง คนงานนิยามพฤติกรรมเสี่ยงของตนเองว่าเป็นการปรับพฤติกรรมการ ทำงานให้เข้ากันได้กับวัฒนธรรมการทำงาน ที่ต้องการการผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณให้ได้ มากที่สุด ภายใต้การควบคุมและแรงจุงใจทางเศรษฐกิจของฝ่ายบริหาร เพื่อสร้างความมั่นคง ในการทำงานและฐานะทางเศรษฐกิจ

ประการสุดท้าย นิยามความปลอดภัยบนฐานของความรับผิดชอบของคนงาน สะท้อน ถึงวิธีการแก้ไขปัญหาระดับปัจเจก คนงานเรียนรู้ และปรับตัวด้านสุขภาพและความปลอดภัยใน การทำงาน ด้วยวิธีการตรวจสุขภาพช้ำเพื่อลดความวิตกกังวลต่อภาวะสุขภาพ หมุนเวียนเข้าออก งานบ่อยๆ เพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย เรียนรู้อันตรายในการทำงานจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับ ตนเองและเพื่อนร่วมงาน และรักษาอาการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรงด้วยตนเอง และรับการรักษาจาก แพทย์เมื่อมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง และปรับปรุงสภาพการทำงานให้ปลอดภัยด้วยตนเอง

Thesis Title

Safety Behavior of Workers in a Factory in Northern Region

Industrial Estate

Author

Ms. Peerada Poengpingpuk

M. Ed.

Educational Psychology and Guidance

Examining Committee

Asst.Prof. Dr. Siwarak Siwarom

Chairperson

Lect. Samart Srijumnong

Member

Assoc.Prof. Dr. Bupa Wattanapun

Member

Abstract

The study was to investigate the workers' safety behavior in factory located in the Northern Region Industrial Estate. An engine parts producing factory was used as the setting case. Ethnography was used to understand workers' safety culture by analyzing the definition of work safety. Such definitions reflect safety behavior patterns as the result of learning and personal interaction in the work context. The findings were:

Firstly, physical, demographic, and cultural context shaped workers' working mode. They were placed in the job ranking and in the social space which made them more individualistic. In regard to demographic factor, worker were placed according to gender with woman being assigned to less-skill job while the male counterparts had to work in the ranks that required higher knowledge and skill. Concerning cultures context, factory work induced them to work harder and accepted work risk in exchange for economic incentive.

Secondly, worker defined work safety as the zero chance of getting any work accident. This sense of safety required the worker to protect themselves. The management laid definition of safety form the work accidents on the workers' responsibilities. Safety form work any severe which affected the work and other

everyday activities. In this regard, the management laid their definition on occupational medicine. The worker also defined work safety to cover the economic and mental security. Such belief was reflected in form of the ritual set up to maintain the engine's soul.

Thirdly, work risk behavior was defined as the culture of work which lacked of safety aspect. The management defined it a the behavior in the work setting which was the result of the intention to take risk on the part of the worker who lacked of consciousness and responsibility for their own safety. The worker defined it as the adjustment to the work culture which aimed at producing highest quality and quantity under the supervision and economic motivation in order to build up job and economic security.

Finally, the definition of work safety on the responsibility of the workers reflected the solution on the individual level. The workers had safety in the work place. Their responses included repeated physical check up to reduce anxiety related to work, constantly job changing to avoid work danger, learned about the sickness occurred to themselves and co-worker, and healed the mild sickness by themselves.